

บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส)
THE ROLE OF WELFARE EDUCATION MANAGEMENT OF PHRAKHU PHAWANA
INTHAWONG (CHALIEO INDAWAUNGSO)

^[1]พระชยพล กลยาโณ (คีรี) Phra Chayapon Kanrayano (Kere)

^[2]พระครูวาทีวรวัฒน์ Phrakhu Wateeworawat

^[3]พระมหากังวาล ธีรธมโม Phramaha Kangwal Dhiradhammo

^{[1] [2] [3]}วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Ratchaburi Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Chayapon771@hotmail.com

Article Received: May 15, 2024, Revised: August 23, 2024, Accepted: August 25, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติในบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติของประชาชนต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) มีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยในส่วนของ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนามจากประชาชนในตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 384 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และใน ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ใน ระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสงเคราะห์ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา สถาบันการศึกษา หรือ บุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษาสามัญ อาชีพ และรายได้ มีผลให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านอายุ มีผลให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) พบว่า ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ยังขาดการสนับสนุน

ช่วยเหลือ และปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษา พระสงฆ์ยังมีน้อยและมีข้อจำกัดร่วมเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของจำนวน คณะกรรมการทั้งหมดทำให้การขับเคลื่อนด้วยกลไกทางคณะสงฆ์ไม่ได้รับการผลักดันในการศึกษาเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ควรให้การสนับสนุน และมีการปฏิรูประบบการศึกษาที่ สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษาทั้งของภาครัฐและ ของคณะสงฆ์

คำสำคัญ: บทบาท, การส่งเสริม, การศึกษาสงเคราะห์

ABSTRACT

The objectives of research paper were: 1) To study the level of practice in the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliew Indawangso) 2) results of comparing the people's practices towards the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliao Indawangso) classified according to personal factors and 3) to study problems, obstacles, and suggestions for the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliew Indawangso) has a research method that is a combined research method. In terms of quantitative research A questionnaire was used as a tool to collect field data from 384 people in Don Sai Subdistrict, Pak Tho District, Ratchaburi Province. Data were analyzed by finding frequencies, percentages, means, and standard deviations. Hypotheses were tested by t-test, F-value, one-way analysis of variance. And in the qualitative research section, documents were analyzed. The interview form was used as a tool to collect field data from 9 key informants or people and analyzed the data using content and context analysis techniques. The research results found that: 1) the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliao Indawangso) overall is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the aspect of helping children and citizens to receive education in public or private educational institutions according to the National Education Plan. at a high level, followed by the aspect of organizing education as a school according to the National Education Plan. at a high level has an average value, while the aspect with the lowest average value is education support. educational institution or educational personnel is at a moderate level. 2) The results of comparing the level of practice towards the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliew Indawangso) found that personal factors, including gender, general educational qualifications, occupation, and income, have an effect on public opinion. towards the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliew Indawangso), overall there is no difference Therefore, the research hypothesis was rejected. As for age, it resulted in people's opinions towards the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliew Indawangso) as a whole being significantly different at 0. .05 therefore accepts the research hypothesis.

3) Problems, obstacles, and suggestions for developing the role of welfare education management of Phrakru Phawana Inthawong (Chaliao Indawamso) found that the government sector and the monastic sector still lacked support. and reform education that is consistent with Thai social and economic conditions, which are important factors in education. There are still few monks and there are restrictions on participating on educational institution executive committees. When compared to the proportion of the total number of committees, the mechanism of the Sangha is not driven as much as it should be in education. As for suggestions, the government and monastic sectors should provide support. And there is reformation of the educational system that is consistent with Thai social and economic conditions, which is an important factor in the development of education for both the government and the Sangha.

Keywords: Role, Promotion, Welfare Education

บทนำ

องค์การคณะสงฆ์ไทยประกอบด้วยพระภิกษุทุกรูปอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมซึ่งได้วางกฎหมายมหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ไว้เป็นลำดับขั้นการปกครองและการปกครองคณะสงฆ์ทุกส่วนทุกชั้นมีเจ้าคณะมหานิกายและเจ้าคณะธรรมยุตปกครองบังคับบัญชาวัดและพระภิกษุสามเณรในนิกายนั้น เช่น คณะธรรมยุตมีเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุตปกครอง ส่วนคณะมหานิกายแบ่งการปกครองออกเป็น 4 หน คือ เจ้าคณะใหญ่หนหลวง เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เจ้าคณะใหญ่หนใต้ โดยมีพระสังฆาธิการเป็นบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน คณะสงฆ์ไทย หมายถึง บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งได้กระจายอำนาจการปกครองออกเป็นส่วนๆ ดังนี้ ส่วนที่ 1 ภาค มีเจ้าคณะภาคดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ในเขตภาคของตนให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ส่วนที่ 2 จังหวัด มีเจ้าคณะจังหวัดปกครอง (เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร และเจ้าคณะจังหวัดทั่วประเทศ) ส่วนที่ 3 อำเภอ มีเจ้าคณะอำเภอปกครอง (เจ้าคณะเขตในกรุงเทพมหานครและเจ้าคณะอำเภอทั่วประเทศ) ส่วนที่ 4 ตำบล มีเจ้าคณะตำบลปกครอง (เจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครและเจ้าคณะตำบลทั่วประเทศ) อำนาจหน้าที่สำคัญของเจ้าคณะตำบล นอกจากการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงามแล้ว ยังมีหน้าที่ระงับอธิกรณ์ วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์ คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นเจ้าอาวาส แก้ไขข้อขัดข้องของเจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือผู้อยู่ในปกครองของตน ตรวจการและประชุมพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองตน (สมชาย สุรชาติ, 2558)

การพัฒนาพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันทั้ง 6 ด้านคือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) ด้านสาธารณูปการ 6) ด้านสาธารณสงเคราะห์

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในสมัยปัจจุบัน แตกต่างกับสมัยพุทธกาลมาก เนื่องจากสมัยพุทธกาลนั้น การบริหารกิจการคณะสงฆ์เป็นเรื่องของคณะสงฆ์โดยตรงไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐแม้แต่น้อย ดังเช่นกรณีพระเวททัตต์เป็นตัวอย่างดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นกรรมหนักในทางพระพุทธศาสนา แต่ไม่เคยมีหลักฐานว่าพระพุทธองค์ทรงขอให้ พระราชาผู้ปกครองบ้านเมือง ในฐานะตัวแทนของอำนาจรัฐเข้ามาจัดการกับพระเวททัตต์แต่อย่างใด อันนี้เป็นหลักฐานชี้ชัดว่าการบริหารกิจการคณะสงฆ์สมัยพุทธกาลมีรูปแบบเฉพาะคือเป็นการบริหารภายในคณะสงฆ์กันเอง มีพระธรรมวินัยเป็นกฎเกณฑ์พิจารณาสำหรับบทลงโทษกับบุคคลที่กระทำความผิด ฝ่ายปกครองบ้านเมืองหรืออำนาจรัฐนั้นไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ แต่อย่างใด และอยู่ในฐานะคอยส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยสี่ เช่นอาหารบิณฑบาต เครื่องนุ่งห่ม เสนาสนะ ยารักษาโรค เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลเป็นหน้าที่ของคณะสงฆ์โดยตรง มีพระธรรมวินัยเป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารองค์กรสงฆ์

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในประเทศไทยสมัยปัจจุบันนี้เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เป็นการพัฒนามาจากหลักพระธรรมวินัย นำมาใช้ในการปกครองควบคุมไปกับความเจริญเติบโตของสังคมไทย มีกฎหมายบ้านเมือง และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ข้อบังคับ และมติของมหาเถรสมาคมเป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ โดยยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นระเบียบปฏิบัติ มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของการปกครองคณะสงฆ์ มีอำนาจหน้าที่ปกครองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีอำนาจรัฐ คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม และยังมีจารีตประเพณี กฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยรูปแบบการปกครองของมหาเถรสมาคมเป็นแบบผสม โดยรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง คือ มีศูนย์การปกครองและปฏิบัติภารกิจกิจการคณะสงฆ์และสั่งการอยู่ที่ส่วนกลาง และกระจายอำนาจไปยังทุกภาคส่วนโดยแบ่งการปกครองเป็น 2 ส่วน คือ ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค การบริหารงานการปกครองคณะสงฆ์ของมหาเถรสมาคมในปัจจุบันถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก มีการกล่าวถึงเรื่องการปฏิรูปคณะสงฆ์กันแพร่หลาย จึงทำให้คณะสงฆ์มักจะกลายเป็นประเด็นถกเถียงทางสังคมตลอดเวลาในช่วงหลายปีที่ผ่านมามาจนถึงในปัจจุบัน เช่น ด้านการปกครอง มีการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น พระภิกษุ สามเณร มีความประพฤติย่อหย่อนในหลักพระธรรมวินัย ประพฤติล่วงละเมิดกฎหมายบ้านเมือง ผู้เข้ามาบวชเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เกิดสังฆกรรมปฏิรูป ด้านการสาธารณสุขการการจัดการเงินวัด ไม่โปร่งใส เป็นต้น มหาเถรสมาคมจึงได้ นำหลักการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน เข้าไปแก้ไขปัญหากับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหายั่งยืน ไม่ใช่เป็นเพียงการแก้ไขเฉพาะด้านหรือแก้ไขเฉพาะการละเมิดพระธรรมวินัยของพระสงฆ์เพียงด้านเดียว แต่เป็นการแก้ไขปัญหายของพระสงฆ์ทุกด้าน และกำชับให้ผู้ปกครองสงฆ์หรือพระสังฆาธิการทุกระดับต้องบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้านนี้อย่างเคร่งครัด

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสังฆาธิการจะต้องยึดหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ พระสังฆาธิการจะต้องมีทาน เป็นการให้มีความรู้ เพื่อให้มีโอกาสในการพัฒนาสถานที่อยู่ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและประเทศชาติต่อไป พระสังฆาธิการจะต้องมีปิยวาจา เป็นอบรมตรวจตราดูแล ใฝ่ใจในงานของตนเสมอการศึกษางานที่กำลังกระทำอยู่นั้นให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง ตักเตือนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด พระสังฆาธิการจะต้องมีอัตถจริยาจะต้องพัฒนาให้วัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ธรรมะและวิชาการต่างๆ พระสังฆาธิการจะต้องมีสมานัตตา ควรมีพิจารณาเหตุผลและกระบวนการทำงาน ตรวจสอบการศึกษาสงเคราะห์อยู่เสมอ เพื่อให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การศึกษาสงเคราะห์ ควรบูรณาการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทั่วไป ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สังคหวัตถุ 4 ที่ถือว่าเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

จิตใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ให้สามัคคี เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันเพื่อให้มนุษย์มีการช่วยเหลือกันซึ่งเหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาพระสังฆาธิการที่มุ่งเน้นการสงเคราะห์เพื่อการศึกษา จึงจะทำให้การพัฒนาพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

วัดเป็นสถานที่ๆ อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด วัดยังเป็นสถานหลักในการปกครอง และการดำเนินกิจการคณะสงฆ์ตามหลักพระธรรมวินัย บนพื้นฐานของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายอาญาโดยมีเจ้าอาวาสในการปกครองดูแลวัดและผู้ที่อาศัยประโยชน์จากวัด และทำการปกครองพระลูกวัดให้ อยู่ในกฎระเบียบของวัดที่อาศัย โดยประชาชนได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากวัด ไม่ว่าจะเป็นการนำบุตรหลานเข้ามาอุปสมบทเพื่อศึกษาหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา และอยู่จำพรรษาในวัดนั้นๆ นอกจากนั้นแล้ว เมื่อมีประชาชนมาใช้สถานที่วัดเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ขึ้นภายในวัด เช่น งานบวช งานศพ และงานมหรสพ งานประจำปีของวัด เป็นต้น เมื่อมีการจัดงานขึ้นก็มักจะมีปัญหาตามมา เช่น การนำสุราเข้ามาดื่มภายในวัด และมีการเล่นการพนันในวัด บางครั้งก็มีการแอบเข้ามามั่วสุมเพื่อเสพยาของกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด เป็นต้น จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสซึ่งปัญหาดังกล่าว เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่ยังรอการแก้ไขยังคงมีหลายประการ เช่น การแจกทุนการศึกษาที่ไม่เป็นธรรม เจาะจงเพียง พวกพ้องหรือญาติพี่น้องของพระสังฆาธิการผู้เป็นเจ้าของทุนเท่านั้น หรือการสนับสนุนกิจการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ เน้นในเด็กและเยาวชน แต่ขาดการสงเคราะห์ทางการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป เป็นต้น (พระครูสุวิมลสมุทรกิจ (บุญชู โยโสธโร), 2555)

พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) เป็นพระสังฆาธิการอีกท่านหนึ่งที่ได้มีบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ ท่านสนับสนุนให้มีการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมแก่ศิษยานุศิษย์ อันได้แก่ พระภิกษุ สามเณร ชีพราหมณ์เยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อให้มีความรู้ในทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ได้แก่ โครงการบรรพชาสามเณร การมอบทุนการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ยากจน ได้ส่งเสริมทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในระดับดุสิตบัณฑิต มหาบัณฑิต ปริญญาบัณฑิต เพราะท่านเชื่อมั่นว่าการศึกษจะสามารถพัฒนาคนได้ แล้วท่านยังสอนลูกศิษย์อยู่เสมอว่าประโยชน์ที่เราจะได้จากการศึกษา คือ เพื่อน ความรู้ ครู และสังคม

จากประเด็นที่กล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับสังเคราะห์องค์ความรู้สำหรับนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในข้างต้น เพื่อศึกษาแนวความคิดในเบื้องต้น ปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) และนำมาพร้อมกับแนวความคิดในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อที่จะมุ่งเป็นนโยบายในการปกครองคณะสงฆ์ในอนาคต อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส)
2. เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 9,439 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 หรือ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ออกเป็น 9 กลุ่ม ตามสัดส่วน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชาชน คือ 43 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 พระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาส จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3) สร้างเครื่องมือ 4) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 5) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.857 6) นำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี รวม 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวม 4 ด้าน และตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณารายละเอียดต่างๆ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 4)

สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยภาพรวมและรายด้าน มีรายละเอียด ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยภาพรวม

บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส)	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	
1. การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	3.74	0.24	มาก	2
2. การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	3.76	0.21	มาก	1
3. การสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ.	3.52	0.21	มาก	3
4. การสงเคราะห์แก่อุปการะการศึกษาสถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา	3.47	0.20	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.62	0.11	มาก	

ตารางที่ 1 พบว่า บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก มี รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก และด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษาสถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมการจัดการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรให้ได้รับการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ด้านที่อยู่ระดับต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ความอุปถัมภ์แก่เด็กวัดในด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ระดับต่ำสุด ได้แก่ การเป็นกรรมการสถานศึกษาหรือโรงเรียนต่างๆ

ด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนพระภิกษุสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ด้านที่อยู่ระดับต่ำสุด ได้แก่ การสนับสนุนกิจกรรมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

ด้านการสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จัดหาอุปกรณ์กีฬา มอบให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ อยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ระดับต่ำสุด ได้แก่ การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่ประชาชนโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีพรชชาติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสมมติฐานที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) พบว่า ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ยังขาดการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษา และคณะสงฆ์ยังมีน้อยและมีข้อจำกัดร่วมเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดทำให้การขับเคลื่อนด้วยกลไกทางคณะสงฆ์ไม่ได้รับการผลักดันในการศึกษาเท่าที่ควรเป็น พร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษาของคณะสงฆ์ที่มีคุณภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติมีจำนวนน้อยและยังขาดความเข้าใจในบทบาทความสำคัญในหน้าที่ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ควรมีการปฏิรูประบบการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษาทั้งของภาครัฐและของคณะสงฆ์ และควรส่งเสริมให้มีตัวแทนขององค์กรคณะสงฆ์ร่วมเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษาในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งควรสนับสนุนเพื่อทักษะให้พระภิกษุและสามเณรได้พัฒนาตนเอง โดยการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์โดยทางคณะสงฆ์และภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบค่าบำรุงการศึกษาให้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยไว้ ดังนี้

1. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลนักเรียน การช่วยเหลือเกื้อกูลการศึกษา หรือสถาบันการศึกษาอื่นนอกจากการศาสนศึกษา หรือบุคคลผู้กำลังศึกษาสงเคราะห์หรือกระบวนการศึกษาสงเคราะห์ปวงชน ทั้งก่อนวัยเรียนและในวัยเรียนให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างต่อเนื่องในเรื่องต่างๆ ตามสมควร โดยการจัดการศึกษาสงเคราะห์ต้องตั้งมั่นในองค์ธรรมตามหลักพรหมวิหารธรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ เป็นผู้แบ่งปันเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา (ทาน) กล่าววาทะที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา (ปิยวาจา) หมั่นช่วยเหลือตามกำลัง (อติถัจฉิยา) และส่งเสริมการศึกษาอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (สมานัตตตา) ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดศุภชัย ขนติโก (บุญอิม) (2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความพึง

พอใจในการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา: กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสราวุธ สราวุธ (2558) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 พบว่ามีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดนโยบาย และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการที่ชัดเจน มีการนำนโยบายที่ได้มาสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ มีการสนับสนุนให้พระสอนศีลธรรมมีความรับผิดชอบในการถ่ายทอดหลักพุทธธรรม ส่งเสริมงบประมาณในการจัดกิจกรรม มีการประเมินผลทั้งการเรียนการสอนและกิจกรรมวิถีพุทธทั้งครูและนักเรียน มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และมีรายละเอียดรายด้านดังนี้

1.1 ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ สามารถดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์ชานนท์ สิริธมโม (พูลสวัสดิ์) (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสงเคราะห์ในพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเติมเต็มให้กับการศึกษาอีกลักษณะ หนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีส่วนช่วยในทางการบริหารการศึกษาแก่ประชาชนให้มีความครอบคลุมและสามารถสนองความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยมุ่ง พัฒนาเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการดำรงชีพ มีความคิดสร้างสรรค์มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ถูกต้องดีงามมีเจตนาที่ดีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติเป็นพลเมืองไทยที่มีความรับผิดชอบ และสามารถปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐบาลกับชุมชนและกลับไปเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าได้ตามควรแก่สภาพ

1.2 ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยต้องให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้สามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้ เนื่องด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวิบูลสรกิจ (สุพัฒน์พงษ์ สุขขุฒโน) (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในเขตบางกอกใหญ่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสจะต้องมีหลักพรหมวิหาร 4 คือ มีความเมตตา ช่วยเหลือ สนับสนุนบ้าน โรงเรียนในการสงเคราะห์ต่างๆ สงเคราะห์โรงเรียนในด้านการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาต่างๆ ส่งเสริมกิจการการศึกษาสงเคราะห์ทั้งในโรงเรียนวัดและโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และบาลีภายในวัด โดยจัดหาทุนทรัพย์ส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้สอนและผู้เรียนส่งเสริมการเผยแผ่ด้วยวิธีการเชิงรุก เช่น มี website, Internet สถานีวิทยุ แผ่นพับ เป็นต้น ช่วยเหลือโรงเรียนและชุมชนเมื่อประสบภัยพิบัติในประเทศ และแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานครจัดตั้งกองทุน-เพิ่มทุน-แจกทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียนและ

เยาวชนอย่างทั่วถึง จัดหาทุนทรัพย์ช่วยเหลือกิจการของชุมชนและการสาธารณประโยชน์แก่ชุมชนพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาโดยจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้น

1.3 ด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตามนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ สู่สถานศึกษา ทั้งนี้มุ่งนำหลักธรรมทางศาสนามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษาให้สามารถนำประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในการชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง โดยสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์เชษฐา ปิยสาธโน (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนหลวงพ่อบุญญาจัดให้มีการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นผู้เรียนสำคัญพัฒนากาย วาจา ใจ ด้วยกระบวนการของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ฝึกอบรมพัฒนาการสอนของครูให้สอดคล้องเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของนักเรียนใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลของทุกภาคส่วนเป็นฐานในการบริหาร และใช้ข้อมูลของการประเมินมาพัฒนา จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน แล้วใช้ประโยชน์จากทั้งสองแหล่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับอัตลักษณ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของวิสัยทัศน์ปรัชญา และเป้าหมายของโรงเรียน ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีอนาคตที่ดีและเป็นคนพัฒนาประเทศชาติ

1.4 ด้านการสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษาสถาบันการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา มอบอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น การกิจด้านนี้ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุผู้เป็นเจ้าของวัดได้บริจาคทุนทรัพย์ส่วนตัว เพื่อการศึกษาแก่เด็กในระบบโรงเรียนของรัฐหรือของเอกชน หรือสร้างหรือซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา หรือการดำเนินการใดๆ ของพระภิกษุที่มีความสามารถโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยที่เป็นไป เพื่อการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธีรุต ญาณวฑฺฒโน (พยนต์ยิม) (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่ทั้งพระภิกษุสามเณรประชาชนและเด็กนักเรียนเยาวชนในทุกสถานศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ดังนั้น ปัจจัยด้านเพศ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับที่พระสมุท

จินตสโม (คล้ายเงิน) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของพระสงฆ์อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศ ส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยด้วยเหตุที่ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่ทั้งพระภิกษุสามเณรประชาชนและเด็กนักเรียนเยาวชนในทุกสถานศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ปัจจัยด้านอายุ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่พระครูธรรมธรรัตนะ รตนเทโว (หลวงเทพ) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า อายุทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่ทั้งพระภิกษุสามเณรประชาชนและเด็กนักเรียนเยาวชนในทุกสถานศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดจึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่พระแมนรัตน์ จตตมโล (พิทักษ์ทรัพย์) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การศึกษาไม่มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างได้

2.4 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่ทั้งพระภิกษุสามเณรประชาชนและเด็กนักเรียนเยาวชนในทุกสถานศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ดังนั้น ปัจจัยด้านอาชีพ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่พระสมุห์ทัตพล จันทวิโส (แฝงปาน) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเทพมงคลรังษี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อาชีพส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

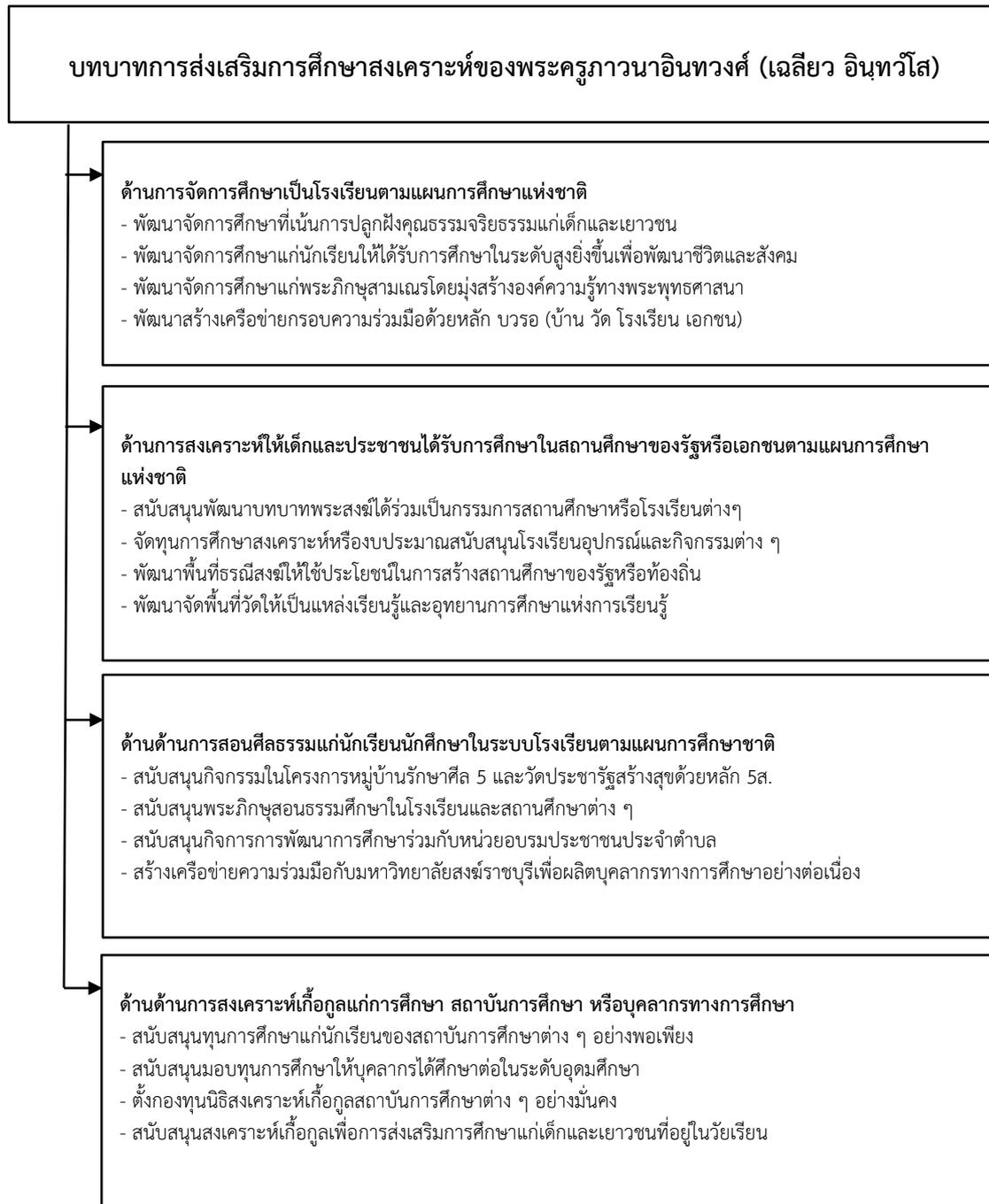
2.5 รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ พระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) ได้ให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์แก่ทั้งพระภิกษุสามเณรประชาชนและเด็กนักเรียนเยาวชนในทุกสถานศึกษา ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ดังนั้น ปัจจัยด้านรายได้ จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ ไม่แตกต่างกัน ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับที่สมพร ปากกะพอก (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของพระสังฆาธิการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่า รายได้มีผลให้เกิดความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) พบว่า ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ยังขาดการปฏิรูปการศึกษาที่

สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษา และคณะสงฆ์ยังมีน้อยและมีข้อจำกัดร่วมเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดทำให้การขับเคลื่อนด้วยกลไกทางคณะสงฆ์ไม่ได้รับการผลักดันในการศึกษาเท่าที่ควรเป็น พร้อมทั้งบุคลากรทางการศึกษาของคณะสงฆ์ที่มีคุณภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติมีจำนวนน้อยและยังขาดความเข้าใจในบทบาทความสำคัญในหน้าที่ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ภาครัฐและภาคคณะสงฆ์ควรมีการปฏิรูประบบการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทางการศึกษาทั้งของภาครัฐและของคณะสงฆ์ และควรส่งเสริมให้มีตัวแทนขององค์กรคณะสงฆ์ร่วมเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษาในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งควรสนับสนุนเพื่อทักษะให้พระภิกษุและสามเณรได้พัฒนาตนเอง โดยการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์โดยทางคณะสงฆ์และภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบค่าบำรุงการศึกษาให้ สอดคล้องกับพระสมุห์เชษฐา ปิยสาโร (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาสงเคราะห์: กรณีศึกษา โรงเรียนหลวงพ่อพเพชรวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนหลวงพ่อพเพชรวิทยาจัดให้มีการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นผู้เรียนสำคัญ พัฒนากาย วาจา ใจ ด้วยกระบวนการของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ผูกอบรมพัฒนาการสอนของครูให้สอดคล้องเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของนักเรียน ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ข้อมูลของทุกภาคส่วนเป็นฐานในการบริหาร และใช้ข้อมูลของการประเมินมาพัฒนา จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน แล้วใช้ประโยชน์จากทั้งสองแหล่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับอัตลักษณ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของวิสัยทัศน์ ปรัชญา และเป้าหมายของโรงเรียน ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีอนาคตที่ดี และเป็นคนพัฒนาประเทศชาติ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือบทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลียว อินทวิโส) สรุปรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย คือ บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระครูภาวนาอินทวงศ์ (เฉลิม อินทวิโส) อธิบายได้ดังนี้

1. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ด้านการจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยพัฒนาจัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน เพื่อการพัฒนาจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้ได้รับการศึกษาในระดับสูงยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม มีการพัฒนาจัด

การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรโดยมุ่งสร้างองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนมีการพัฒนาสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้วยหลัก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน เอกชน

2. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ด้านการสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยสนับสนุนพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ได้ร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษาหรือโรงเรียนต่างๆ มีการพัฒนาจัดทุนการศึกษาสงเคราะห์หรืองบประมาณสนับสนุนโรงเรียนอนุบาลและกิจกรรมต่างๆ และให้ใช้ประโยชน์ที่ธรรมสงฆ์ในการสร้างสถานศึกษาของรัฐหรือท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาจัดพื้นที่วัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้และอุทยานการศึกษาแห่งการเรียนรู้

3. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ด้านการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ ประกอบด้วยสนับสนุนกิจกรรมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และวัดประชา รัฐสร้างสุขด้วยหลัก 5ส. พร้อมทั้งให้การสนับสนุนพระภิกษุสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ และสนับสนุนกิจการการพัฒนาศึกษาาร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรีเพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. บทบาทการส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ด้านการสงเคราะห์แก่กุลแก่การศึกษาสถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนของสถาบันการศึกษาต่างๆ อย่างพอเพียง พร้อมทั้งให้การสนับสนุนมอบทุนการศึกษาให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และจัดตั้งกองทุนนิธิสงเคราะห์แก่กุลสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อย่างมั่นคง ตลอดจนสนับสนุนสงเคราะห์แก่กุลเพื่อการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน

ข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 คณะสงฆ์ควรสร้างกรอบความร่วมมือในการบริหารจัดการงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ในระดับชาติ ระดับหน ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด
 - 1.2 คณะสงฆ์ ควรมีการผลักดันให้มีการให้มีการประสานร่วมมือจัดการศึกษาสงเคราะห์กับสถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และควรประสานงานร่วมมือการพัฒนาการศึกษาสงเคราะห์
 - 1.3 คณะสงฆ์ ควรให้การสนับสนุนพัฒนาเพิ่มทักษะองค์ความรู้ให้บุคลากรในระดับอุดมศึกษา และสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างสื่อการสอนที่ทันสมัยแก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และควรส่งเสริมให้รัฐประกาศยกย่องพระสังฆาธิการที่ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นประจำ
- ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในศตวรรษที่ 21
 - 2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพุทธนวัตกรรมจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรีในยุคโลกาภิวัตน์
 - 2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐในการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

- พระครูธรรมธรรัตนะ รตนเทโว (หลวงเทพ). (2564). **บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดศุภชัย ขนดีโก (บุญอิม). (2561). **ความพึงพอใจในการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลวัดโชติทายการามสงเคราะห์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิบูลสรกิจ (สุพัฒน์พงษ์ สุขวฑฒโน). (2560). **การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในเขตบางกอกใหญ่กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์ชานนท์ สิริธมโม (พูลสวัสดิ์). (2560). **ประสิทธิผลการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี**. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุวิมลสมุทรกิจ (บุญชู ยโสธโร). (2555). **บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานิรุต ญาณวุฑฒโน (พยนต์ย์อิม). (2563). **ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสรารุช สรารุชโร. (2558). **การพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 15**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระแมนรัตน์ จตตมโล (พิทักษ์ทรัพย์). (2563). **การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมคิด จินตสโม (คล้ายเงิน). (2561). **สภาพบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของพระสงฆ์อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์เชษฐา ปิยสาสน์. (2557). **การจัดการศึกษาสงเคราะห์: กรณีศึกษา โรงเรียนหลวงพ่อเพชรวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์เชษฐา ปิยสาสน์. (2557). **การจัดการศึกษาสงเคราะห์: กรณีศึกษา โรงเรียนหลวงพ่อเพชรวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระสมุห์ทัตพล จันทวีโส (แฝดงปาน). (2558). บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเทพมงคลรังษี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมชาย สุรชาติ. (2558). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. แหล่งที่มา <https://www.onab.go.th/th/content/category/detail/id/57/iid/2474> สืบค้นเมื่อ 10 มี.ค. 2558.
- สมพร ปากะพอก. (2559). บทบาทของพระสังฆาธิการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Keeves, Peter J. (1988). **Model and Model Building: Educational Research Methodology and Measurement : An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607–610.